

Projekt

z dnia 14 grudnia 2021 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XLI//2021
RADY GMINY SADKI**

z dnia 23 grudnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Sadki na lata 2022 – 2027”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Gminy Sadki uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Sadki na lata 2022-2027”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Gminy Sadki.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Niedbała

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY
SADKI
NA LATA 2022-2027**

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Definicja przemocy, jej rodzaje formy i cykle
2. Podstawy prawne programu

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SADKI

1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy
2. Zasoby lokalne umożliwiające pracę z problemem przemocy w rodzinie
3. Analiza SWOT
4. Rekomendacje do działań

IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

V. ADRESACI PROGRAMU

1. Przewidywane efekty realizacji programu

VI. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. Podstawowe cele ewaluacji programu

IX. ZAKOŃCZENIE

WSTĘP

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Rodzina winna być opoką, schronieniem, a także wzorem. Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko, dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także, dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady. Niestety, współcześnie dość często mówi się o wielu problemach i kryzysach w rodzinie dotyczących różnych form jej dysfunkcji. Łagodne dysfunkcje nie dyskredytują jeszcze rodziny, jeśli dysfunkcjonalność przekracza określone granice, zaczynają się poważne problemy emocjonalne, uzależnienia, współuzależnienia, zachowania autodestrukcyjne, zaburzenia osobowości oraz przemoc. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym a także z frustracji, zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko, dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także, dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Szacowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Są to zachowania nieakceptowane społeczne, toteż sprawcy prawdopodobnie ukrywają takie fakty. Także ofiary przemocy nie zawsze chcą się do nich przyznawać uznając je za wstydlive.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc w rodzinie, nikt nie ma prawa naruszać jego praw i dóbr osobistych, powodować cierpienia. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób.

Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z istotnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny jak i dla samorealizacji każdego z jej członków. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia wystąpienia przemocy mają działania profilaktyczne, które zainicjowane odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie. Nadrzędnym działaniem powinno być szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy, a następnie przywrócenie osobom pokrzywdzonym zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie.

Statystycznie większość osób doznających przemocy w rodzinie stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy w rodzinie są m.in.: małoletni, osoby starsze, osoby niepełnosprawne. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy w rodzinie, jak i będącym świadkami przemocy.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy w rodzinie zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy Policji oraz prokuratorów.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Definicja przemocy, jej rodzaje formy i cykle

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Natomiast o znęcaniu się stanowi artykuł 207 Kodeksu karnego:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 – 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
- Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- Zaniedbanie – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.
- Stosunkowo nową formą przemocy jest Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowana poprzez: prześladowania, zastraszania, nękanie, wyśmiewanie innych z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to

błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

Faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

Faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Wskazane wyżej fazy cyklu przemocy powtarzają się. Trwają niejednokrotnie przez wiele lat. Cechą charakterystyczną jest fakt, że przemoc w każdym z następných cyklów jest jeszcze gwałtowniejsza, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca”, po pewnym czasie faza ta zupełnie znika i pozostają tylko dwie. Ważną informację stanowi fakt, że powtarzanie się wyżej opisanych zachowań prowadzi do zmian osobowościowych i zaburzeń psychicznych czego przykładem jest m.in.:

- wycuczona bezradność charakteryzująca się m.in. biernością, bezradnością, pasywnością, czy brakiem poczucia sprawstwa,
- zjawisko „prania mózgu”, które odnosi się do utrwalania zmian ofiary w postrzeganiu siebie,
- efekt „psychologicznej pułapki” prowadzący do całkowitego dostosowania się do wymagań partnera.

Ofiarami przemocy niejednokrotnie są małoletnie dzieci. Proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej przebiega według takich samych reguł jak w rodzinie, w której zachowane są prawidłowe wzorce. W młodym człowieku może się kształtować niewłaściwy obraz zachowań w sensie fizycznym oraz psychicznym. W procesie poznawczym, który jest ściśle związany z rozwojem fizycznym – dziecko przyjmuje wzorce zachowań swoich najbliższych. Konsekwencje funkcjonowania w opisywanym typie rodziny niejednokrotnie mają wpływ na dorosłe życie. Stosowanie przemocy stanowi tzw. Przekaz międzypokoleniowy. Opisane wyżej mechanizmy znacząco wiążą się z dużą rolą jaką odgrywają stereotypy i przekonania uwarunkowane kulturowo.

Mechanizmy przemocy

- Syndrom wycuczonej bezradności - jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo, że czasem ma ona świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne. Ofiara ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.
- Zjawisko prania mózgu - to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby osoba doświadczająca przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

- Zespół stresu pourazowego PTSD (ang. posttraumatic stress disorder) - to zaburzenia lękowe występujące u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senne.
- Proces wiktyimizacji - konsekwencją zespołu zaburzeń stresu pourazowego jest proces stawania się ofiarą, który nazywany jest wiktyimizacją. Jest to pokrzywdzenie, czyli doznanie krzywd i szkód w wyniku jakiegoś zdarzenia, a także działania prowadzące do tego, że dana osoba staje się ofiarą przemocy. Pokrzywdzenie takie obejmować może szkody materialne, krzywdy moralne, zmian w psychice. Wiktyimizacja pierwotna to proces stawania się ofiarą w wyniku popełnienia przestępstwa, jego konsekwencją jest wyrządzenie przez sprawcę szkody ofierze. Doznanie szkody podlega zazwyczaj subiektywnej ocenie, dlatego skutki wiktyimizacji ofiara odczuwa indywidualnie. Wiktyimizacja degradująco zmienia poczucie tożsamości. Osoba pokrzywdzona traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa, zaufanie do siebie, zaczyna źle myśleć o sobie. Badania pokazują, że każda wiktyimizacja może zwiększać podatność na ponowne stanie się ofiarą. Zwraca się uwagę na ryzyko wystąpienia wiktyimizacji wtórnej, kiedy ofiara przestępstwa ponownie doznaje krzywdy i cierpienia wskutek niewłaściwych procedur procesowych. Chodzi np. o wielokrotne przesłuchiwanie ofiar przestępstw na tle seksualnym. W przypadku wiktyimizacji wtórnej osoba pokrzywdzona oprócz pokrzywdzenia przestępstwem może doznać powtórnie krzywd przez reakcję społeczeństwa na jej pokrzywdzenie, jak niewiara w to, co pokrzywdzony mówi, pomniejszanie tragizmu i znaczenia raniących doświadczeń, jak również obwinianie pokrzywdzonego lub naznaczanie negatywnymi określeniami.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

- najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej krzywdy i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna
- za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca
- zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy w rodzinie.

U osób poddawanych długotrwałej przemocy można wyodrębnić pewien zespół cech charakterystycznych:

- niska samoocena
- bierne mechanizmy radzenia sobie
- wysoka zależność od partnerów
- niepokój i depresja
- izolacja społeczna
- zinternalizowane poczucie winy
- podporządkowanie się
- ambiwalentne poczucie lojalności – ofiara często chce zatrzymać przemoc, ale jednocześnie chce utrzymać relację ze sprawcą
- zniekształcone atrybucje – irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy
- nadużywanie alkoholu i narkotyków
- choroby związane ze stresem.

Pośród członków rodziny, w której dochodzi do przemocy charakterystyczne są postawy takie jak: dominacja i uległość. Każdorazowo, gdy spotykamy się ze zjawiskiem przemocy mamy do czynienia ze zjawiskiem zależnym od udziału człowieka, co oznacza, że jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Każdy człowiek ponosi odpowiedzialność za to co robi z pojawiającym się u niego uczuciem złości. Przyjmowanie postawy przepełnionej agresją oraz wyrażanie jej poprzez stosowanie przemocy ma niejednokrotnie swój początek w przekazie międzypokoleniowym. Nie należy jednak normy tej uogólniać.

Przemoc w rodzinie jest bezsprzecznie zjawiskiem negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Odciska ona głębokie piętno na psychice ofiar, niszcząc ich

osobowość. Jest przyczyną różnych zaburzeń psychicznych. Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, często dotykają je koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą również niszczyć kontakty społeczne, przyjaźń, miłość oraz przywiązanie do rodziny. System obronny ofiary zwykle załamuje się, staje się ona bezbronna, uległa, towarzyszy jej poczucie zniechęcenia, zmęczenia fizycznego i psychicznego oraz rezygnacja we wszystkich sferach życia. Osoby, które doznały przemocy przejawiają zaburzenia regulacji emocji. Nie radzą sobie z wybuchami agresji i gniewu. Towarzyszy im także wzmożone napięcie oraz nerwowość.

Objawy te nasilają się i utrwalają w sytuacji powtarzających się napadów i aktów przemocy. W sytuacji, kiedy jednostka dochodzi do przekonania, iż nie może nic zrobić, popada zazwyczaj w stan biernej rezygnacji. Ofiara wówczas poddaje się, zaprzestaje jakichkolwiek działań zdając sobie sprawę, iż nie ma znacznego wpływu na to, co się dzieje.

Oddzielnie można opisać zespół negatywnych konsekwencji przemocy stosowanej wobec dziecka.

Jest to szczególnie przypadek przemocy, gdyż wydarzenia z dzieciństwa mają ogromne znaczenie dla całego życia człowieka. Wpływają na rozwój dziecka, rozwój jego osobowości, umiejętność współżycia z innymi i budowania bliskich intymnych relacji.

Dzieci maltretowane psychicznie nacechowane są brakiem zaufania do innych, brakiem poczucia bezpieczeństwa, poczuciem bezradności i złości, nieumiejętnością rozwiązywania problemów, wynikającą z niskiego poczucia własnej wartości. Dramatem dziecka krzywdzonego jest fakt, że największym odczuwanym przez nie zagrożeniem jest zagrożenie płynące ze strony najbliższych. Dzieci nie mają wystarczająco rozwiniętego aparatu poznawczego, aby za pomocą intelektu zrozumieć całą sytuację i nadać jej sens. Często dochodzą do wniosku, że to one są winne zaistniałej sytuacji. Obarczają się winą za to, co dzieje się w domu, bowiem awantury zaczynają się od kłótni o kwestie opieki lub wychowania dzieci. Nie rozumiejąc dynamiki i procesu przemocy uważają, że to one wywołują przemoc. Dochodzą do wniosku, że powinny zmienić swe zachowanie, by zapanował spokój, są np. bardzo grzeczne, spokojne, świetnie się uczą. Zauważono, że nawet niemowlęta zmieniają swe zachowanie jakby przeczuwając, że może to wyciszyć negatywne emocje. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego: trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków.

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, ale i powoduje niewyobrażalne szkody psychiczne u ofiar, które przez lata doświadczają znęcania, wykorzystywania lub/i zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Zjawisko przemocy niesie ze sobą różne skutki. Zaliczamy do nich m.in.:

Skutki indywidualne

Ofiary przemocy oraz sprawcy ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Ofiara przemocy w wyniku aktu przemocy mogą ponieść śmierć lub mogą targnąć się na swoje życie z powodu długotrwałego stresu. Przemoc prowadzi do zaburzeń w zdrowiu psychicznym i fizycznym, takiego samego uszczerbku na zdrowiu doznają dzieci – ofiary przemocy, u dzieci nieprawidłowo rozwija się osobowość, zaburzony jest proces socjalizacji następuje demoralizacja, pojawiają się trudności wychowawcze, a w życiu dorosłe wchodzi się z problemami. Skutki te dotyczą również sprawców przemocy, często pozostają osobami bezdomnymi, mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w wyniku samoobrony.

Skutki społeczne

Dzieci doświadczające przemocy nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej – potrzeby bezpieczeństwa, mają zaburzenia emocjonalne, próbują sobie radzić z negatywnymi emocjami i sięgają po środki uzależniające. Dzieci zwłaszcza chłopcy identyfikują się za sprawcą przemocy i powielają agresywne

zachowania wobec rówieśników jak i osób dorosłych. Dorosła osoba, która jako dziecko doznała przemocy ma trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to powoduje że jej własne dzieci mogą mieć problemy. Wobec powyższych można stwierdzić że zjawisko przemocy powiela się.

Skutki ekonomiczne

Przemoc generuje skutki ekonomiczne związane z wsparciem dla osób będących ofiarami i sprawcami przemocy m.in:

- edukacja – poradnictwo, specjalne ośrodki wychowawcze, zajęcia korekcyjno – edukacyjne, świetlice,
- Ministerstwo Sprawiedliwości – schroniska dla nieletnich i zakłady poprawcze,
- Policja – interwencje w domach, prowadzenie spraw dotyczących przemocy,
- Pomoc społeczna – pomoc finansowa, praca socjalna, poradnictwo, prowadzenie specjalistycznych ośrodków dla ofiar przemocy,
- Pracodawcy – mniejsza jakość pracy osób dotkniętych przemocą, absencja chorobowa,
- Prokurator i Sąd – prowadzenie spraw, opłacenie kuratorskiej służby sądowej,
- Służba zdrowia – koszty leczenia urazów i chorób będących skutkiem doświadczania i stosowania przemocy,
- Zakłady karne i areszty śledcze – wydatki związane z pobytem i resocjalizacją osób skazanych i aresztowanych,
- ZUS – koszty związane z absencją chorobową oraz renty otrzymane w skutek doświadczania i stosowania przemocy.

2. Podstawy prawne programu:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 2009 r. poz. 946).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz.1111),
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r. poz.730),
- Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz.1507 z późn. zm.),
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 730),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. poz. 1245).

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r. poz.730) , oraz innych ustaw do zadań własnych gminy należy:

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sadki na lata 2022-2027 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych. Należą do nich m.in.:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 r. którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SADKI

1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy

Przemoc w rodzinie jest trudnym problem rodziny, osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem, strach przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub też społeczności lokalnej. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele

stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem, się po pomoc w związku, z czym coraz częściej zjawisko przemocy w rodzinie poruszane jest w różnych kampaniach, akcjach informacyjnych.

Liczba mieszkańców wynosi 7 253, z czego 49,9% stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,7 lat. Mieszkańcy gminy Sadki zawarli w 2019 roku 42 małżeństw, co odpowiada 5,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,8% mieszkańców gminy Sadki jest stanu wolnego, 57,0% żyje w małżeństwie, 3,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,5% to wdowy/wdowcy.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach w latach 2018 – 2020 korzystało coraz więcej rodzin.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2018-2020 z uwzględnieniem uzależnień

	2018	2019	2020
Liczba rodzin ogółem objętych pomocą	145	149	160
Rodziny korzystające z pomocy z powodu problemów uzależnieniowych	11	10	12

Zródło: GOPS Sadki

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Analiza rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach:

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Sadki w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Niepelnosprawność	50	49	45
Bezrobocie	42	39	40
Osoby dotknięte klęską żywiołową	4	-	-
Ubóstwo	80	53	50
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	9	15	13
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	65	64	57
Alkoholizm	11	10	12

Zródło: GOPS Sadki

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy osobami upoważnionymi do podejmowania czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Poniższa

tabela i wykres przedstawia procentowy udział poszczególnych przedstawicieli instytucji wszczynających procedurę „Niebieskie Karty”

Tabela 3. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Ogółem Niebieskich Kart	20	18	14
Skierowano z Ośrodka Pomocy Społecznej	4	2	0
Komisji Rozwiązywania Proble- mów Alkoholowych	0	0	0
Placówek Służby Zdrowia	0	1	0
Placówek szkolno- wychowawczych	0	1	0
Sądów i prokuratury	0	0	0
Policja	16	14	14

Zródło: GOPS Sadki

Działalność instytucji pomocowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych skierowana jest na udzielanie pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc, zarówno dotyczy to osób doświadczających przemocy, dzieci, świadków oraz osób podejrzewanych o stosowanie przemocy.

Poniższa tabela przedstawia działania jakie są podejmowane w celu udzielenia pomocy.

Tabela 4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Sadki w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Ogólne posiedzenia KRPA	13	13	11
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	3	10	7
Przeprowadzone rozmowy	6	11	3
Wpłynęło wniosków o leczenie odwykowe	14	21	12
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	9	6	7
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	6	6	7

Zródło: GOPS Sadki

Liczba inicjatyw podjętych w ramach działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Sadki w ramach troski o dobro mieszkańców Gminy Sadki.

Tabela 5. Inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018 -2020.

	2018	2019	2020
Spektakle, warsztaty, prelekcje dla Uczniów	7	7	2
Kolonie i obozy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	0	0	0
Wycieczki z elementami profilaktyki	2	2	2

Szkolenie dla członków KRPA	3	6	0
-----------------------------	---	---	---

Zródło: GOPS Sadki

2. Zasoby lokalne umożliwiające pracę z problemem przemocy w rodzinie

Realizatorami działań interwencyjnych, przewidzianych w Gminnym Programie, są członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego/grup roboczych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powołanego przez Wójta Gminy Sadki wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy w szczególności diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mający na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku, rozpowszechnianie informacji o instytucjach osobom i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy.

Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

3. Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). To efektywna metoda, która pozwala zidentyfikować słabe, silne strony oraz szanse i zagrożenia, jakie stoją przed instytucją w obliczu występującego problemu.

Mocne strony	Słabe strony
- kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne nagłaśniające problem przemocy,	- brak mieszkań socjalnych oraz chronionych
- zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki, bowiem jak wynika z przeprowadzonej Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Sadki (spora część młodzieży informacje czerpie z Internetu)	- zbyt mała dostępność do specjalistów; psychologa, psychologa dziecięcego, terapeuty rodzinnego,
- zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sadki, Pedagogów, Policji, oraz Ośrodka Zdrowia w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy,	- brak zainteresowania programami korekcyjno - edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- zapewnienie wsparcia asystenta rodziny,	- niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych,
- podjęcie pracy z kuratorem sądowym,	- zbyt duża liczba zadań spoczywających na pracownikach socjalnych GOPS i dzielnicowych KP uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną z rodzinami, podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc,	- zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy jakoby to tylko mężczyzna był sprawcą przemocy domowej, a przemoc głównie występuje w rodzinach patologicznych jak wynika z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych przeprowadzonej w Gminie Sadki w roku 2021
- organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,	- małe zainteresowanie rodziców udziałem w zajęciach profilaktycznych w szkołach
- organizowanie zajęć z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli w celu pobudzenia świadomości na temat środków psychoaktywnych, alkoholu, nikotyny w celu wyeliminowania ów zjawiska ze środowiska gminnego w Gminie Sadki	
- możliwość stworzenia szkoły dla rodziców w celu zgłębienia wiedzy na temat poprawnych zachowań w domu rodzinnym	
- Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych przeprowadzona w Gminie Sadki w roku 2021 wskazała z jakimi problemami dzisiaj borykają się dzieci i młodzież z Gminy Sadki (alkohol, nikotyna, środki psychoaktywne)	
Szanse	Zagrożenia
zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową,	niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej,
wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób objętych leczeniem odwykowym,	zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagającym,
zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy,	brak środków gminy z przeznaczeniem na wkład własny, niezbędny do realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych,
zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie,	brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc,
stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu,

możliwość aplikowania o dofinansowanie w ramach konkursów i funduszy unijnych, oraz uczestnictwa w programach służących wybudowaniu/wyremontowaniu mieszkań chronionych, a tym samym zwiększenie ich liczby	brak gwarancji bezpieczeństwa osób
stworzenie szkoły dla rodziców i szczególne objęcie pomocą osób współuzależnionych oraz dzieci dorosłych alkoholików	Trwająca pandemia i z jednej strony izolacja społeczna z drugiej zaś przesyt emocjonalny związany z tym, że osoby muszą przebywać na kwarantannie
Stworzenie dopracowanych programów profilaktycznych dla szkół na podstawie Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych przeprowadzonej w Gminie Sadki w roku 2021 a tym samym ograniczenie i zminimalizowanie występowania trudnych zjawisk w środowisku dzieci i młodzieży	

4. Rekomendacje do działań:

1. Współpraca w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz innych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.
2. Zapewnienie osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia.
3. Prowadzenie kampanii społecznych, oraz tworzenie informatorów informacyjnych na temat możliwości uzyskania wsparcia.
4. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne.
5. Podejmowanie działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w grupach korekcyjno – edukacyjnych.
6. Prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających o zagrożeniach płynących z przemocy.
7. Współpraca z mediami (prasa,) w zakresie propagowania zachowań bez przemocy oraz zmiany postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie.
8. Zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Sadki e w celu diagnozowania tego zjawiska.
9. Podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

IV CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel główny

Zmniejszenie zjawiska przemocy poprzez budowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałającego przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe.

Cel 1

Zapobieganie przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.

Zadanie:

-Edukacja dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie sposobu jak radzić sobie ze stresem i agresją.

Działania:

- warsztaty w zakresie radzenia sobie ze stresem,
- nagłośnienie zjawiska przemocy,
- opracowanie programów edukacyjnych,
- promowanie mediacji rodzinnej,

- baza dobrych praktyk,
- wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego, sprzyjających lansowaniu nie agresywnych zachowań modelujących właściwe zachowania.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba godzin edukacyjnych,
- liczba udzielonych porad,
- liczba rodzin objętych mediacją,
- liczba kampanii medialnych,
- liczba osób objętych różnymi formami spędzania czasu wolnego.

Termin realizacji: 2022-2027

Cel 2

Zabezpieczenie potrzeb społecznych ofiar i świadków przemocy w fazie kryzysu.

Zadanie 1:

- Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w miejscu zamieszkania.

Działania:

- stworzenie warunków do izolacji sprawcy,
- udzielenie pomocy i wsparcia osobom pozostającym w domu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- sposób funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego,
- zwiększenie dostępności do różnych instytucji oraz popularyzacja wiedzy o instytucjach i sposobach uzyskania pomocy,
- popularyzacja i promowanie wiedzy na temat Niebieskiej Karty.

Wskaźniki:

- liczba izolowanych sprawców przemocy,
- liczba i wielkość udzielonego wsparcia,
- liczba udzielonych porad,
- liczba czynności podjętych przez zespół interdyscyplinarny,
- liczba kampanii informacyjnych.

Termin realizacji: 2022-2027

Zadanie 2:

- Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy opuszczających miejsce zamieszkania.

Działania:

- podpisanie porozumienia z ośrodkiem wsparcia dla ofiar przemocy,
- udzielenie informacji o bezpiecznym schronieniu,
- rozmowy profilaktyczne ze sprawcą ,
- kierowanie wniosków do sądu.

Wskaźniki:

- liczba podpisanych porozumień ,
- liczba skierowań do ośrodków wsparcia lub innych zabezpieczających schronienie,
- liczba przeprowadzonych rozmów profilaktycznych,
- liczba wniosków do sądu.

Termin realizacji: 2022-2027

Cel 3

Wychodzenie ze sytuacji przemocy i zapobieganie zjawisku przemocy.

Zadania:

OTworzenie warunków do realizacji programów edukacyjno – korekcyjnych dla sprawców przemocy.

Działania:

- kierowanie osób stosujących przemoc do programu,
- formy aktywizujące dla sprawców przemocy np. grupa wsparcia

Wskaźniki:

- liczba osób objętych działaniami.

Termin realizacji: 2022-2027

Cel 4

Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

Zadania:

- bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie na osoby zajmujące się zawodowo lub społecznie przemocą w tym na organizacje pozarządowe,

Działania:

- spotkania zespołu interdyscyplinarnego,
- szkolenia, kampanie społeczne, konferencje i poradnictwo,
- oddziaływanie na społeczność lokalną w celu włączenia jej w system monitorowania zjawisk, związanych z występowaniem przemocy

Wskaźniki:

- liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba szkoleń, kampanii społecznych, konferencji i poradnictwa.

Termin realizacji: 2022-2027

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób/instytucji zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

1. Przewidywane efekty realizacji programu

Zakłada się, że Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2027 będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie.

Ze względu na interdyscyplinarny charakter Programu, cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres pięciu lat. Działania będą miały charakter:

profilaktyczny – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,

edukacyjny – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy,

pomocowy – specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno – terapeutyczne, korekcyjno – edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielenia pomocy,

wspierający – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Sadki na lata 2022-2027 planuje się osiągnąć następujące efekty:

- stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie Gminy Sadki,
- Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, jak i dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- zmiana postaw mieszkańców Gminy Sadki wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

VI. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji,
- Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Placówki oświatowe,
- Służba zdrowia,
- Poradnie Terapii Uzależnień,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia, Kościół, związki wyznaniowe, osoby fizyczne i prawne.

VII. FINANSOWANIEPROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Sadki na lata 2022 – 2027 finansowany będzie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitoring umożliwi analizę w realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań. Niniejsze informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów.

Kierownik GOPS będzie co roku przedkładał Radzie Gminy Sadki, do dnia 31 marca, raport z realizacji programu. Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- Liczba osób/rodzin objętych pomocą,
- Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- Ilość uczestników grup wsparcia,
- Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”

- Liczba ofiar przemocy w rodzinie,
- Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych,
- Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
- Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie

1. Podstawowe cele ewaluacji Programu to:

- udoskonalanie podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- informacja o efektach wdrażania Programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jego realizacją,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i efektami. Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie według kryterium odpowiedniości realizowanych działań w stosunku do ewoluujących potrzeb mieszkańców gminy.

IX. ZAKOŃCZENIE

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Sprawcy tym bardziej milczą. Często problem zostaje w czterech ścianach „zacisza domowego ogniska”, które niejednokrotnie staje się „piekłem na ziemi”. Od początku istnienia świata możemy obserwować w jaki sposób ludzie radzą sobie z bólem, cierpieniem i wszelkimi zagrożeniami. Niektórzy czynią to przez atakowanie, inni przez działania mające na celu oddalenia się źródła zagrożenia. W sytuacji gdy oprawcą jest ukochana osoba, nie reagujemy w sposób naturalny. Emocje najczęściej biorą górę nad zdrowym rozsądkiem. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinny się wydarzać, nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować cierpienia. Rzeczywistość jest oczywiście brutalna. Przemoc w rodzinie występuje „od zawsze” i nigdy całkowicie nie zniknie z przestrzeni publicznej. Nie oznacza to jednak, że trzeba się z tym zgadzać i nie podejmować działań mających na celu zmniejszenia skali tego zjawiska i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych bolesnych doświadczeń uniknąć.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Sadki na lata 2022 – 2027, pozwoli na dążenie do wyznaczonych celów. Osiągnięcie zawartych w Programie celów będzie możliwe li tylko dzięki dobrej współpracy jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin. Program ten oczywiście nie jest dokumentem zamkniętym i zapewne będzie podlegał modyfikacją w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

Spis tabel.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2018-2020 z uwzględnieniem uzależnień

Tabela 2. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Sadki w latach 2018-2020

Tabela 3. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2018-2020

Tabela 4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Sadki w latach 2018-2020

Tabela 5. Inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych Gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powinien zawierać przede wszystkim diagnozę tego zjawiska na terenie gminy, a na jego podstawie powinny być organizowane kompleksowe działania pomocowe, skierowane bezpośrednio do osób doznających przemocy w rodzinie oraz świadków tej przemocy. Natomiast w zakresie kompetencji rodziców powinien on wzmacniać działania edukacyjne. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) nie określono czasu trwania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, będącego elementem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy. Wydaje się zasadne, że czas trwania programu powinien uwzględniać perspektywę społeczności lokalnej, dlatego rozsądnym czasem jego trwania jest okres 3–5 lat.

Mając, zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie należało podjąć stosowaną uchwałę w tym zakresie.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Niedbala